

GŁOS RADOMSKI

Dziennik społeczny, polityczny i literacki poświęcony głównie sprawom Ziemi Radomskiej.

Prenumerata w Radomlu wynosi:
 Miesięcznie . . . . . 6 k. — h.
 z odnośnieniem do domu . 7 k. — h.
Na prowincji z przesyłką pocztową:
 Miesięcznie . . . . . 7 k. 50 h.

Adres Redakcji i Administracji: ulica Lubelska № 46, dom Hempla.
 Redakcja otwarta od 11 do 12 i od 4 do 5 po poł. Administracja od 9 do 1 i od 3 do 6 po poł.
 Rękopisów niezastawionych Redakcja nie zwraca.
Numer pojedynczy 40 halerczy.

Głos Radomski nabywać i prenumerować można we wszystkich Księgarniach, w Sklepie spożywczym p. Władysławy Adamskiej, Lubelska № 72; w Składach Win i Towarów Kolonialnych: M. Paschalskiego, ulica Warszawska; Grajzarta, ulica Skaryszewska № 16.

Cena ogłoszeń:
 Na 1 str. wiersz drobnym pismem 2 k. — h.
 „ III . . . . . 1, 50 .
 „ IV . . . . . 1, 70 .
 Drobne za wyraz . . . . . — 20 .

CKINO Y. CZARY.

TYLKO PRZEZ 3 DNI! Od Poniedziałku 24 Lutego 1919 r.
MAGDUSIA przepiękny roman w 4 aktach, z uroczą w głównej roli **OSSIO SWALDA**.
 Nad program. **OSTATNIE WYPADKI w BERLINIE** sensacyjne zdarzenia z natury.
 Muzyka doborowa ściśle dostosowana do obrazów.

DZIS w „MIRAŻU“
 pod dykcją T. Wołowskiego

Początek g. 8^{1/2}, w w.
 W Soboty, Niedziela i święta
 z przedstawienia z
 początek I-go—7-a
 II-go—9 w w.

Wtorek 25 lutego
BENEFIS
 B. Brodelkiewicza
 baletmistrza „Mirażu“

grany będzie
„Wróg Kobiet“
 opowieszka w 3-ach aktach.

TEATR COBSO
 Koscielezna 9.

Dziś nowy program.
 W środę dn. 26 b. m. Benefis Józefa Kintzla.

OGŁOSZENIE.

Zawładamy, że olejarnia nasza upoważnioną została przez Wydział Surowców Wojennych Ministerstwa Przemysłu i Handlu do zakupu wszelkich nasion oleistych, jakoto: rzepaku, maku, lnu, lnicy, konopianki i t. p.

Oferty z wyszczególnieniem cen i gatunków prosimy posiadaczy takowych składać pod naszym poniższym adresem.

Zakłady Przemysłowe
M. Den w Radomiu
 Dział: Olejarnia Firlej.

Adres telegraficzny:
BEKAEF RADOM.

ODDZIAŁ LUBELSKI
Polskiej Krajowej
Kasy Pożyczkowej
 rozpoczął czynności bankowe
 i przyjmuje zapisy na 5% Polską Pożyczkę Państwową, oraz ofiary na Skarb Narodowy. 1803—6

Sejm.

(Posiedzenie z dnia 22 lutego).
 Marszałek komunikuje, że dyminja prezydenta Paderewskiego nie została przyjęta przez Naczelnika państwa w porozumieniu z Sejmem. Następnie po szeregu interpelacji klubów poselskie zgłaszają swoje deklaracje.

Mowa ponia prof. St. Grabskiego.
 Pierwszym mówcą, który zabiera głos z ramienia związku Ludowo-Narodowego jest prof. St. Grabski.
 Mówiąc o zadaniach Sejmu, który jest obecnie władzą zwierzchnią czyli suwerenną, prof. Grabski zwraca uwagę na konieczność zespolenia dążeń w Sejmie. Myśl ta przyświeca związkowi Ludowo-Narodowemu, gdyż sprawa Polski na kongresie zależna jest od przeświad-

czenia, jakie świat na podstawie prac Sejmu o Ojczyźnie naszej sobie ustali. W dalszym ciągu, nawiązując do ucieleśnienia idei zjednoczenia Polski, prof. Grabski wzywa do Sejmu przedstawicieli zachodnich, północnych, wschodnich i południowych kresów Rzeczypospolitej. Związek stwierdza z zadowoleniem podkreślona w oświadczeniu prezydenta ministrów wiadomość o zacieśnieniu węzłów przyjaźni z aliantami dając serdeczny pokłask jego wezwaniu do stworzenia wielkiej armii polskiej.
 Armja ta jest Polsce nagląco potrzebną ze względu na szereg niebezpieczeństw zewnętrznych. W związku z tym mówca rozpatruje sprawę oiszczyńska. Nadmierna ustępliwość poprzedniego gabinetu co do Spiszu i Orawy rozuchwiała Czechów. Napadli oni na Śląsk, podobnie jak Niemcy na Belgię. Przeświadczeni jesteśmy, że ta doniosła dla nas sprawa rozstrzygnięta zostanie przez kongres na naszą korzyść. Dziś mamy rozum nie zadawała on nas jednak. Musimy więc domagać się u konferencji, z pomocą misji aliantów przeżywającej w Warszawie, aby przywróconą została dawna listopadowa linja demarkacyjna. W przyszłości w polityce zagranicznej nie zamierzamy w stosunku do Czechów trzymać się stanowiska nieprzyjawnego. Dotąd mieliśmy dla nich łyczliwość niezachwianą, którą oni zburzyli. Jeśli Europa rozumie, że w interesie jej leży, aby w stosunkach polsko-czeskich panowała harmonja, musi postarać się o to, by ze strony czeskiej naprawione zostały wyrządzone nam krzywdy.
 Na kresach wchodnich musimy się bronić własnymi siłami. Interwencja dyplomatyczna aliantów w walkach naszych z bolszewizmem rosyjskim i ukraińskim nie może być zastosowana. Musimy więc walczyć własnymi siłami. Bolszewicy ryjczy sajali Litwę i Białoruś. Hajdamasyczna ukraińska, która w istocie niczym od bolszewizmu się nie różni sroży się na kresach południowo-wschodnich.
 Naród nasz do ofiar jest gotów potrzeba mu jednak pomocy. Pomoc tę musimy uzyskać od aliantów. Mamy do niej prawo. Musimy domagać się zasilku w materiale, w gotowej wyćwiczonej armji gen. Hallera i w wydanej pożyczce zagranicznej. Nie dla siebie tylko domaga się tege nasza Ojczyzna, lecz i dla Europy, Polska bowiem jest dla niej dziś strażnicą i osłoną od wschodu; bro-

ni przed zniszczeniem jej ładu i porządku.
 Szanse pomocy tej zależne są wszakże od tego, w jakim stopniu Polska budzić będzie zaufanie, zależy to od jej porządku wewnętrznego.
 Prewizorjum dzisiejsze winno trwać krótko, w każdym razie nie dłużej, niż tego będzie wymagała potrzeba. Musi zapanować ład wzorowy. Zamęt administracyjny musi ustać. Administracja winna być prosta. Polska nie może być państwem policyjnym, ale może posiadać kilku uaraz miliję. Dla obudzenia zaufania zagranicy musi być położony kres bezkarności wyłaników sowieców Rosji.
 Państwo polskie musi być tolerancyjne. Zapewni ono swobodę rozwoju obcym narodowościom, ale strażą będzie swej spoiłości wewnętrznej. Przeprowadzi podstawowe reformy ale wystrzegając się winne prób socjalizacji. Polska zapewnić musi dobrobyt wszystkim swym obywatelom. Sejm winien opracować prawodawstwo, zapewniające kontrolę nad umowami co do plac, czasu pracy, ubezpieczeń i t. d. robotników tak miejskich, jakoteż i rolnych.
 Na oszo reform wysuwa się sprawa agrarna. Stosunki są nienormalne. Są nienaruszone wielkie latyfundja, gdy tymczasem średnia własność niszczeje. a zastęp bezrolnych się zwiększa. Program agrarny Związku jest następujący: Wielka własność musi być rozparcelowana na rzecz bezrolnych i małorolnych. Średnia własność musi być utrzymana. Państwo powinno ustanowić taki kredyt państwowy, rozparcelować majątki państwowe i majoraty. Handel ziemi trzeba poddać kontroli. Państwo powinno mieć prawo pierwokupu i przymusowego wykupu wielkiej własności i majątków źle gospodarowanych.
 Liczny i zamożny stan włościański potrzebny jest. Polsce nieodzownie. Z drugiej strony jednak dla przeciwdziałania zbyt niemu przeludnieniu wsi należy podnieść miasta przez rozwój przemysłu, handlu i rzemiosł.
 Należy również zwrócić uwagę na układy ekonomiczne konferencji paryskiej, które na położeniu ekonomicznym państwa wiele zaważyć mogą. Deklaracja prezydenta ministrów daje pewność, że i w tej sprawie liczcy można na umiejętną działalność rządu.
 Względę powyższe skłaniają Związek

Ludowo-Narodowy do wyrażenia prezydentowi ministrów pełnego zaufania.

Następnie przemawia poseł Stolarski mieniem Thugutowców, zajmując on krytyczne stanowisko wobec rządu. Poseł Witos w imieniu Piastowców składa rządowi votum zaufania, p. Daszyński w imieniu socjalistów krytykuje rząd.

Po przemówieniach posłów Izba na wniosek marszałka przekazuje sprawę rządową poselskiej komisji regulaminowej. Następnie Sejm zatwierdza wniosek konwentu senatorów o ustanowieniu komisji wodnej, administracyjnej i komunikacyjnej i uchwała nagłosem wniosku posła Skarbka w sprawie poboru wojskowego i wniosku 3 grup ludowych o poprawie bytu materialnego służby folwarskiej.

1 Pułki polskie we Włoszech.

22-tysięczna armia polska we Włoszech.—Utworzenie nowych pięciu pułków polskich we Francji.

„Corriere della Serra” donosi: Jak wiadomo, na froncie włoskim utworzył się był oddział złożony ze 180 Polaków, którzy dzielnie spełniali służbę wywiadowczą.

Po własnowolnym przyłączeniu się do tego oddziału 22 tysięcy Polaków włoskich jeńców wojennych, powstało we Włoszech osiem pułków polskich, w tym jeden konnicy, jeden artylerji i sześć pułków piechoty. Z pułków tych trzy stacjonowane w Santa Maria Capua Vetere, noszą imiona Dąbrowskiego, Kościuski i Poniatowskiego. Trzy zaś dalsze pułki, stacjonowane w Mandrinie di Chivasso, noszą imiona Mickiewicza, Franciszka Nullo i szefa Garibaldi. Trzy pierwsze pułki wyjechały już do Francji, skąd drogą na Gdańsk wysłane będą do Polski. Trzy następne pułki wyjadą do Francji w tych dniach. We Francji utworzyło się pięć nowych pułków polskich, jeden z zamieszkałych we Francji Polaków, któremu miasto Bajonne ofiarowało sztandar, cztery zaś pułki z amerykańskich Polaków przybyłych do Francji.

Czesi rozpoczęli znów

wojnę na Śląsku

Komunikat Sztabu generalnego z dnia 22 b. m.

Śląsk Cieszyński. Wbrew warunkom umowy paryskiej nie opuścili dotąd Czesi terytorjum polskiego, a nawet podjęli dnia 21 b. m. na nowo akcję zaczepną przeciwko naszej linii obronnej. O godzinie 2 po południu nastąpił atak na nasze placówki u mostu w Małym Ohabie. O godz. 7 min. 30 wiecz. rozpoczęli Czesi na całym froncie ogień karabinowy i karabinów maszynowych. O godzinie 9 wieczorem uderzył silne nieprzyjacielskie oddziały na nasze placówki na lewym brzegu Wisły pod Drogoмысле. Wszystkie ataki odparto. Na południowym skrzydle zajęli Czesi dwór Hermanice i ostrzelali przez cały dzień Kiszelów. Na całym froncie stwierdzone koncentracje znaczniejszych sił czeskich.

Zastępca szefa sztabu generalnego: *Haller*, pułkownik.

Zamordowanie bawarskiego

prezydenta ministrów.

W dniu 21 b. m. przed południem zamordowany został prezydent ministrów Eisner, w drodze z ministerstwa spraw wewnętrznych do Sejmu na ulicy Premer. Morderstwa dokonał hr. Arco-Walley, strzelając do niego dwukrotnie z tyłu w głowę. Sprawa została przez straż ciężko poturbowana i znajduje się w agencji.

Zeebrugge w rękach angielskich.

Marynarka angielska weszła w posiadanie portu Zeebrugge, dla którego odbudowy Anglijcy przedewszystkiem wydobyli 3 statki, które w ciągu wojny były tam przez nich zatopione dla zamknięcia portu.

Komisja do spraw polskich.

Komisja do spraw polskich wybrała prezydentem p. Juliana Cambon, b. ambasadora w Berlinie. Komisja dokładnie badała sprawy polskie i uchwaliła zebrać się ponownie na wezwanie swego prezydenta.

Agitacja niemiecka.

Na wszelkie sposoby Niemcy alarmują świat przeciwko najświętszym naszym prawom do ziemi naszej rodzinnej. I tak spotykamy w piśmie niemieckich następującą odezwę:

Niżej podpisani członkowie wydziału dla Poznańskiego zwracają się w ostatecznej jeszcze godzinie do aumienia świata przeciwko polskiej zachłanności i wroszczeniu w Poznańskiem. Prowinca poznańska jest niemiecka i musi niemiecką pozostać. Żądanie jest uprawione już przez samą różnicę kultury Poznańskiego a galicyjskiej i rosyjskiej Polski.

Poznańskie pod rządami niemieckimi rozwinęło się na kwitnący kraj niemiecki, wobec którego galicyjska i rosyjska Polska o całe wieki są zacofane. Gdyby Poznańskie przyłączone zostało do państwa polskiego, kultura jego znikłaby a dobrobyt mieszkańców apadł.

W Poznańskiem niema ani jednej miejscowości, o której powiedzieby można, że przez samą polską ludność jest zamieszkaną. Niechaj samienie wszystkich kulturalnych narodów wyrażą sprawiedliwość i odwróci nieszczęście od Poznańskiego.

My zaś zwracamy się do poznańskich dzieci w całym świecie: „Oświadczcie nam zgodę na żądanie, by ojczyzna nasza nie została oderwaną od Niemiec”.

Dar wyzwolenia.

Pół miliona marek na wojsko w przeciagu miesiąca.

W listopadzie zeszłego roku p. Witko-Jeżewski ofiarował na wojsko zbiór szkiców, przedstawiających rozwój malarstwa polskiego w ciągu ostatnich 150 lat, który wystawiony był w lecie 1918 r. w kamienicy Baryczków, wartości pół miliona marek.

Ministerstwo nie chcąc rozczłonkować zbioru przez rozprzedaż osobom prywatnym, postanowiło odwołać się do społeczeństwa z wezwaniem do złożenia pół miliona marek, t. j. pełnej wartości zbioru na wojsko, sam zaś zbiór przekazać jako „Dar Wyzwolenia” — muzeum Narodowemu.

Ofiarodawcy mogą nabywać w instytucjach kredytowych i dowództwach bony artystycznie wykonane w cenie 10, 50, 100, 500 i 1000 marek. Wykaz instytucji będzie podany w najbliższym czasie. Termin składania ofiar ustanowiony od 1 marca do 1 kwietnia, w tej wierze, że społeczeństwo patriotyczne popieszy spełnić obowiązek i wykaże swą pieczę nad taką wartością kulturalną, jaką stanowi zbiorek powyższy.

Adres: Komisja do spraw daru p. Witko-Jeżewskiego. Ministerstwo Spraw Wojskowych.

Żądania pracowników szewckich.

Rada Związków Zawodowych i Polskie Związki Zawodowe postawiły nowe żądania pracowników szewckich w dniu 15 i 18 b. m., żądania te obejmują:

- 1) Ośmiogodzinny dzień pracy.
  - 2) Wymawianie roboty na dwa tygodnie.
  - 3) Założenia ogólnych warsztatów.
- Nowy cennik podaje następujące płace:
Buty pasowe kor. 183, dodatki k. 10.
Buty szpilkowe kor. 106, dodatki kor. 10.
Kamasze pasowe kor. 99, dodatki kor. 10.

Kamasze szpilkowe kor. 60, dodatki kor. 8.

Damskie pasowe kor. 99, dodatki kor. 10.

Damskie szpilkowe kor. 50, dodatki kor. 7.

Wywrotki galanteryjne kor. 61, dodatki kor. 7.

Wywrotki zwyżajne kor. 42, dodatki kor. 6.

Sredniaki męskie kor. 39, dodatki kor. 6.

Sredniaki damskie kor. 30, dodatki kor. 6.

Dziecinne kor. 20, dodatki kor. 6.

KRONIKA.

Kalendarzyk. Dzień: Ezyfryda.
Jutro: Aleksandra.
Wschód słońca o godzinie 6.04. Zachód o godzinie 5.34.
Radom, 24 lutego.

— Zmlany. Dowiadujemy się, że w najbliższych dniach mają nastąpić zmiany na stanowiskach w radomskim Komisarjacie rządowym.

— Benefis p. Kintzla. W nadechodzącą środę dnia 26 b. m. w kino-teatrze „Corso” odbędzie się wieczór benefisowy zasłużonego w naszym mieście artysty-śpiewaka p. Józefa Kintzla.

O godz. 4-ej dane będzie specjalne przedstawienie dla szkół i młodzieży, na następne przedstawienia o godz. 6-ej i 8-ej i pół sioły się doborowy program koncertowy z udziałem benefisanta p. Oleśkowskiego, znanego humorysty z Lublina oraz całego zespołu. Na ekranie dramat p. t. „Obłąkany”.

Zasługi p. Kintzla, który nie uchyla się nigdy od ofiarowania swego udziału w koncertach, obchodach, nabożeństwach i t. p. celach społecznych znane są naszymu ogółowi, to też przypuszczamy, że chcąc mu wyrazić swoją wdzięczność i uznanie Radom stawi się licznie w dniu jego benefisu.

Ze „Zjednoczenia Polek”. Z powodu licznych nieporozumień co do zajmowanego stanowiska niektórych członków w „Zjednoczeniu Polek” — podaje się do ogólnej wiadomości, że skład prezydium tworzą: przewod. pan Guerquin, wice przewodniczące p. Szczepaniakowa i p. Przyjałkowska, sekretarka p. Słomińska, skarbniczki p. Glogierowa, p. Balcerowa i p. Zarembina. W poczet Zarządu ponadto wchodzi: p. Bierzyńska, p. Grzebałowa, p. Humnicka, p. Kozarowa, p. Majowa, p. Pietrasik i p. Salomońska, oraz przewodniczące wszystkich sekcji: a mianowicie: sekc. opieki nad żołnierzem: p. Fuldowa, sekc. oświatowej: p. Kuźnicka, sekc. opieki nad młodzieżą: p. Lipska, sekc. pomocy innym stowarzyszeniom: p. Pawłowska, sekc. dochodów niestających: p. Przychodźska, sekc. opieki nad macierzyństwem: p. Staniśzewska, sekc. politycznej: p. Wroneka.

— Zawiadomienie. Związek b. wojskowych powiatu Radomskiego wzywa wszystkich b. wojskowych bez różnicy rangi i stanu mieszkających w Radomiu na wiec w sali b. gimnazjum (od ulicy Wałowej) odbyć się mający 25 lutego o godz. 6 wieczorem w sprawie wyborów do Rady Miejskiej m. Radomia dla wystawienia swej listy.

— Godne zaznaczenia i naśladowania. Włóścianie wsi Buda Wielka gm. Kowala na propozycję lekarza pow. energicznego rozwinięcia walki z epidemją tyfusu plamistego, urządzili walne zebranie i na nim postanowili: zorganizować we wsi rodzaj szpitali epidemioznych w trzech prawie pustych domach i właścicielom

tych domów, dać pełną rekompensatę za ich zajęcie, następnie opodatkować się na utrzymanie szpitali a obsługi szpitalnej i wreszcie wysłać kilku zśród siebie ludzi do Radomia w celu zakupienia potrzebnych dla szpitali środków dezynfekcyjnych.

W odpowiedzi na tak przychylnie stanowisko włóścian lekarz pow. dr. Fiszser obiecał im przysyłanie co jakiś czas swojego dezynfektora w celu sprawdzania sprawności obsługi szpitalnej oraz na ewentualne zapotrzebowanie dla przeprowadzenia bardziej skomplikowanej czynności.

Włóścianie wsi Rady Wielkiej osysem wykazali swą wysoką kulturę i daleko idącą obywatelskość obywatelską.

Sprostowanie. W № 42 wydrukowano przez pomyłkę powtórnie ofiarę składki w restauracji pod 2-ym k. 215 i rb. 9 na skarb narodowy, już zamieszczoną w № 42.

OFIARY

złożone w Administr. „Głosu Radomskiego”

— Dobrowolne ofiary na żołnierzy Polek, zbierane z dzisiejszy 19 ulica Kosienicka d. 5 II 1919 r. pp. Bakowsy koron 10, C. T. 10, Kosińska Klementyna 10, Sławiński 6, Niewcusa Marjanna 1, Ciośliński 1, Piokurska Zofja 4, Z. B. 4, Wierbińska 1, Sienek Marja 2, Bogacka Florentyna 20, Pysiak Franciszka 10, Pierzchała Józef 2, Neuman Helena 10, Golaszewski Stanisław 10, Zanowski Jan 4, Makosa Józef 4, Krawczyk Antoni 4, Adamski Piotr 4, Werchoł Franciszek 4, Żuchowski Antoni 2, Fardysewska Helena 2, Kwapisiewicz Władysław 10, Burwicki Stefan 4, Sowiński Władysław 2, Strusińska Helena 2, Basinowy rub. 8, Falkiewicz kor. 2, Fijałkowska Antonina 10, Kozarowa Anna 5, M. F. 4, J. Ł. 5, Kopaczynski 2, Traska Wacław 10 A. S. 10, Ciołkoci 5, C. K. 2, Siwierska Wiktorja 20, razem kor. 218 rb. 8.

Na Ochronę III-cią, Skaryszewska 17, dla uczczenia pamięci wyjątkowej słabejności człowieka 4. p. Aleksandra Sobockiego składa H. Kondratowicz kor. 40.

Na Skarb Narodowy ks. Mussalski Władysław rb. 9, rb. 5.

Na Wojsko Polskie do dysp. sekcji opieki nad żołn. pol. przy Stow. Zjedn. Polek składa A. M. kor. 20.

Na bieżących do uznania redakcji bezimiennie kor. 30.

Na głodnych we Lwowie bezimiennie kor. 30; Janowstwo Frick kor. 20.

Na biedne dzieci Lwowa Janeczka Kottowska składa kor. 11, dane jej na euwierki w dniu jej urodzin.

Na rzecz przytułku dla obłąkanych ku uczczeniu pamięci 6. p. Aleksandra Sobockiego, długoletniego członka zarządu Radomskiego Towarzystwa opieki nad umysłowo chorymi, zamiast wieńca na trumne, składają: Bijoko Feliks kor. 10, Glogier Małgorzata kor. 10 i ks. kan. Rokossny kor. 10.

DROBNE OGŁOSZENIA.

(Krytyce stare wygrane, okazyjnie do sprzedania, wiadomość u H. Permana, muzyka w Restauracji Hotelu Rymarskiego, Tubelaka 15. 1787—8

Jesionka angielska męska czarna na jedwabnej podszewce mało używana do sprzedania ul. Szeroka 3 m. 20 od 11-ej do 2-ej i od 2-ej do 5-ej. 1816—3

Najsilniejsze bóle głowy i migrena ustępują natychmiast po zażyciu proszku

KOWALSKINY

Wyrób farm. lab. „Ap. Kowalski” w Warszawie
Żądać w aptekach i składach aptecznych. CENA PROSZKU 50 FEN.

KINO
ODEON
Lubelska № 15.

OD DNIA 24 LUTEGO 1919 ROKU PRAWDZIWA ATRAKCJA

Piękny, interesujący z niezwykłym powodzeniem grany w Warszawie w „Apollo” sensacyjny dramat w 6-ciu częściach

Nad program:

GALGANIARKA

Kubuś skoczkiem

z Leontyną Künberg rumuńską pięknoscią w głównej roli.

komplezno.

Redaktor: Henryk Nledźwiedzki.

Druk „J. K. Trzebiński”—Radom.

Wydawnictwo Gazety: „Głos Radomski”